

X Otwarty Konkurs Literacki „Legendy Błękitnej Krainy”

Wnioski jury

1. Na poziomie fabuły:

a) pojawienie się nowych, nieobecnych w poprzednich edycjach konkursu, osób, miejsc oraz innych elementów związanych z ziemią lęborską:

– np. hrabiego Juliusa von Ostena, dawnego dziedzica Janowic; starosty lęborskiego i bytowskiego Lorenza Christopha von Somnitza, nabywcy w 1660 r. majątku Charbrowo,

– dawnych zabudowań gospodarczych lęborskiego zamku (browaru, młyna, spichlerza oraz XIX-wiecznego Domu Młynarza), Baszty Browarnej – obecnie siedziby Lęborskiego Bractwa Historycznego, ratuszowych piwnic z ukrytym w ich wnętrzu sejfem, jak również ruin gotyckiego kościoła św. Mikołaja w Łebie oraz znajdującej się stosunkowo niedaleko Łackiej Wydmy, sześciu okazałych dębów rosnących wzdłuż szosy z Wicka do Białogardy czy „Kamienia Czarownicy” z Wicka,

– szlaku pielgrzymkowego „Lęborska Droga św. Jakuba” oraz muszli – jednego z atrybutów Apostoła,

b) obecność bohaterów ze świata nadprzyrodzonego (czarnoksiężników, czarownic, diabłów, duchów, elfów, potworów, skrzatów, smoków, strygi, syren, upiórów, wróżek itd.),

c) duża ilość miejscowości, w których rozgrywa się akcja: Białogarda, Cewice, Charbrowo, Chocielewko, Godętowo, Krępa Kaszubska, Janowice, Lubowidz, Nowęcín, Poraj, Sokołówka, Ulinia, Wicko, Wrzeście, Zdrzewno,

d) rozbudowa wątku miłosnego:

– miłość dwojga kochanków w „Legendzie o powstaniu Janowic”,

– miłość dziecka/dzieci do rodziców oraz miłość rodzicielska („Lubowidzka tajemnica”),

– wprowadzenie mezaliansu – uczucia przekraczającego podziały stanowe (miłość szlachcianki Nadii i szewca Stefana w „Legendzie magicznych

łez”),

- śmierć jednego z kochanków nieoznaczająca końca ich miłości („Legenda o Białej Damie”),
- miłość jako nagroda za dokonane chwalebne czyny (zdobycie ręki księżniczki Klementyny za wypędzenie z Lęborka uciążliwych żab w „Legendzie o fontannie z żabkami”),
- umiłowanie przyrody, wrażliwość na jej piękno („LEGENDA MYŚLIWSKA”),

e) obecność wątku dydaktycznego:

- „Nie zbroja czyni rycerza, lecz waleczność serca i uczciwość wobec swojego bliźniego”,
- dobro nagradzane (pomoc Karolinie w odnalezieniu drogi do domu w zamian za okazaną dobroć i empatię),
- wyrządzane zło karane (zamiana w dęby sześciu oficerów francuskich za dokonywane rabunki, gwałty i mordy w trakcie kampanii napoleońskiej),

f) pomysłowość:

- pokonanie ducha-psotnika, czyli formy niematerialnej, za pomocą analogicznego, nierzeczywistego bytu – ożywionego cienia rąk powstałego na płaszczyźnie oświetlonej ścianą („DUCH Z PAŁACU”),

g) zastosowanie wątku faustowskiego (zaprzedanie duszy diabłu w legendzie „Znikająca Wieś”),

h) obecność wątków mitologicznych:

- kobieta, małżonka rycerza z Wrześcia, niczym mitologiczna Penelopa, wiernie oczekująca przez wiele lat na powrót swojego męża z wojny („Zaczarowana studnia”),

i) umieszczenie w warstwie fabularnej zdarzeń niezwykłych, nierzeczywistych rozgrywających się: w blasku światła, w ciemnościach, nocą, o północy, podczas pełni księżyca, w trakcie snu, w czasie święta Halloween,

j) budowa aury tajemniczości, niedopowiedzenia, sekretu, a czasem wręcz grozy, wokół:

- postaci, np. nieznanego przybysza na czarnym koniu, rycerza Gotfryda de Danvelda,

- przedmiotów, np. złotej podkowy wyłowionej z cewickiego stawku przez Elenę, córkę miejscowego kowala,
 - miejsc, np. przerażającego obiektu, o chłodnym, bogato zdobionym wystroju wnętrza, zamieszkałego przez krwiożerczą strzygę,
- k) nawiązanie do tradycji, kultury, religii (np. opis niektórych zwyczajów związanych ze świętami Bożego Narodzenia).

2. Na poziomie języka wypowiedzi:

a) zastosowanie niestandardowego, oryginalnego wprowadzenia:

- „Dawno, dawno temu, za siedmioma górami, za siedmioma lasami... Nie, nie, nie. Nie cierpię tego oklepanego wstępu, zwłaszcza że akcja utworu dzieje się może i dawno, ale nie w aż tak odległych czasach i wcale nie daleko, tylko tu w naszym kochanym, starym Lęborku. No więc zacznijmy jeszcze raz:” („Legenda o lęborskich trociach”),

b) barwne, plastyczne opisy:

- „Wiosna owego roku przyszła szybko. Rozkwitła tysiącem kwiatów na łąkach i drzewach, zazieleniła pola, zaświeciła ciepłym słońcem roztopiając ostatnie połacie śniegów (...).” („Znikająca Wieś”),

c) humor, lekkość wypowiedzi:

- np. treść zaklęcia:

„Iskry z ogniska

Puchacza głos

Niech pannom

Z głowy nie spadnie włos

Ale na moje zawołanie

Niech każda

Kamienną żabką się stanie” („Legenda o lęborskiej fontannie z żabkami”),

d) wplecenie tekstu poetyckiego do prozy („Legenda o lęborskiej fontannie z żabkami”),

e) metaforyczność:

– określenie potężnego dębu: drzewo „ramionami obejmujące skrawek nieba.” („O tym jak dąb dostał imię Arkadiusz”),

f) zastosowanie porównań:

– „(...) jego głos był chropowaty jak zardzewiałe sito do przesiewania mąki.” („Legenda o sześciu wickowych dębach”),

g) obecność powtórzeń:

– „Ty, Louise, choć najmądrzejszy z tej całej hałastry, nie dałeś się oprzeć chciwości.

– Ty, Luc, swą ranę otrzymałeś, kradnąc ikonę z cerkwi.

– Ty, Jean, choć najsilniejszy, swą siłę wypróbowywałeś na najśłabszych kobietach i dzieciach.

– I ty, Gael, wymordowałeś nożem całą rodzinę, żeby dostać się do kosztowności.” („Legenda o sześciu wickowych dębach”),

h) bogactwo nazw własnych: stary mądry rybak Pan Encyklopedia, diabeł Mefistollo Rokittyńi, czarnoksiężnik Cerburus, strzyga Anobaith, koń Damazy, owieczki Jowita i Felicja, pies Tytus, kameleon Mieszko, langusta Ludomira itd.),

i) imię bohatera sugerujące jego cechy charakteru: **pracowity i dobry** młynarz **Dobromir**,

j) obecność dialogów,

k) zastosowanie mowy niezależnej obok zależnej:

– »Wystarczy powiedzieć: „Spotkajmy się przy żabkach.”«,

– »„(...) zbliżam się do chmary łań” – powiedział sam do siebie.«,

l) zróżnicowana narracja – w pierwszej osobie lp. [„Urodziłem się w małej osadzie na mierzei (...). Ojciec mój był rybakiem, matka zajmowała się domem (...).”] lub w trzeciej osobie lp.,

ł) obecność archaizmów (białogłowa, frasunek, ino, izba, gród, komnata, niewiasta, wonczas itd.), a także gwary („– Dyc tam od północa złe siedzi i straszy.”) i zwrotów z języka kaszubskiego [„– Wiôłdzi Bóg zapłac (...).”],

m) zastosowanie zwrotów do czytelnika:

- „Posłuchajcie więc historii o duchu ze Zdrzewna!”
- „Drodzy Czytelnicy, niestety, nasza legenda dobiegła końca. Dokładnie obserwujcie, znajdujcie i odkrywajcie nowe zakątki Lęborka. Kto wie, może Wam zdarzy się taka przygoda...”

n) obecność puenty (morału):

- „(...) skarb to nie klejnoty ani diamenty, tylko Rodzina. Zrozumiała, że najcenniejszą rzeczą w jej życiu jest miłość do (...) rodziców.” („Przygody nieustraszonej Isabeli”),

o) wzbogacenie tekstu o ilustracje, rysunki itd.